

Derneğin GSM Şirketleri Aracılığıyla Bağış Toplamasının Vergi Kanunları Karşısındaki Durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.16.01-125[1-11/2]-238
Tarih	20.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.16.01-125[1-11/2]-238

20/02/2012

Konu : Derneğin GSM Şirketleri Aracılığıyla Bağış Toplamasının Vergi Kanunları

Karşısındaki Durumu

İlgide kayıtlı dilekçenizde, kamuya yararlı dernek statüsünde bulunan Derneğinizin GSM yoluyla bağış toplamak istediği belirtilerek söz konusu bağış toplama faaliyeti dolayısıyla kurumlar vergisi, gelir vergisi, katma değer vergisi, özel iletişim vergisi, damga vergisi ve harçlardan muaf olup olmadığınız hususlarında ilişkin Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ile dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler vergi mükellefiyeti kapsamına alınmış olup, aynı Kanunun 2 nci maddesinin beşinci fıkrasında da dernek veya vakıflara ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan sermaye şirketi ve kooperatif statüsünde bulunmayan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi işletme olduğu; altıncı fıkrasında ise dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemeleri,

faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği; mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olması, kâr edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği hüküm altına alınmıştır

Dernekler tüzel kişilikleri itibariyle kurumlar vergisi mükellefi olmamakla birlikte, dernek tüzel kişiliğine bağlı iktisadi işletme oluşturacak ticari, sınai ve zirai faaliyetlerin kurumlar vergisine tabi tutulması gerekecektir.

03.04.2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "Dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler" başlıklı (2.4) bölümünde iktisadi işletmenin tanımı içinde yer alan ve devamlı olarak yapılan ticari, sınai veya zirai faaliyetten söz edebilmek için bu işletmenin tedavül ekonomisine katılması, başka bir ifadeyle

işletmede üretilen veya alınan malların veya verilen hizmetin bir bedel karşılığı satılmış olması gerektiği, aksi halde diğer unsurlar var olsa dahi bir iktisadi işletmenin varlığından söz

edilemeyeceği ifade edilmiştir.

İktisadi işletmenin belirgin özellikleri; bağlılık, devamlılık ve faaliyetin ticari, sınai veya zirai bir mahiyet arz etmesidir. Diğer bir anlatımla iktisadi işletmenin unsurları, ticari faaliyetin de temel özelliklerinden olan, bir organizasyona bağlı olarak piyasa ekonomisi içerisinde bedel karşılığı mal alım-satımı, imalatı ya da hizmet ifaları gibi faaliyetlerdir. Kanun, bu gibi halleri tek tek saymak yerine, dernek ya da vakıf tarafından piyasa ekonomisi içerisinde icra edilen tüm iktisadi faaliyetleri kapsama almıştır.

Bu itibarla, GSM operatörleri ile Derneğiniz arasında imzalanacak olan sözleşme gereğince, açılacak olan hatlardan bağış kampanyasında elde edilecek gelirler, herhangi bir hizmet karşılığı olmadığından ve sadece bağış niteliği taşıdığından iktisadi işletme oluşturmayacağı tabiidir.

DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu, bu Kanundaki kağıtlar teriminin, yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade ettiği; 3 üncü maddesinde, damga vergisi mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait düzenlenen kağıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceği; 8 inci maddesinde, bu Kanunda yazılı resmi daireden maksadın, genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köyler olduğu, bu dairelere bağlı olup ayrı tüzel kişiliği bulunan iktisadi işletmelerin resmi daire sayılmayacağı; 9 uncu maddesinde, bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda

yazılı kağıtların damga vergisinden müstesna olduğu; 24 üncü maddesinde, birden fazla kişi tarafından imza edilen kağıtlara ait vergi ve cezanın tamamından imza edenler müteselsilen sorumlu olduğu, bunlar arasında vergiden müstesna olanların bulunmasının damga vergisinin noksan ödenmesini gerektirmeyeceği, damga vergisinden muaf kuruluşlarca kişilerin (1) sayılı tabloda yer alan işlemleriyle ilgili olarak düzenlenen ve sadece bu kurumların imzasını taşıyan kağıtlara ait verginin tamamı kişiler tarafından ödeneceği, ancak bu kağıtlara ait verginin hiç ödenmemesi veya noksan ödenmesi halinde vergi ve cezanın tamamından kişilerle birlikte kurumların müteselsilen sorumlu olduğu hükümleri yer almaktadır.

Mezkur Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "V-Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 17 numaralı fıkrasında, genel menfaatlere yararlı derneklerin her türlü işlemlerinde düzenlenen ve damga vergisi bu teşekküller tarafından ödenmesi gereken kağıtların damga vergisinden istisna edildiği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasında, kamu yararına çalışan derneklerin, ilgili bakanlıkların ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine, İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, Derneğinizin kamuya yararlı dernek olduğuna dair Bakanlar Kurulu Kararı bulunması halinde, Derneğiniz ile Damga Vergisi Kanununa göre resmi daire sayılmayan ya da damga vergisi muafiyeti bulunmayan kişi ve kuruluşlar arasındaki işlemlere ilişkin olarak düzenlenen Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tabloda yer alan kağıtların damga vergisinin, damga vergisi muafiyeti bulunmayan kişi ve kuruluşlarca ödenmesi gerekmektedir. Bu kağıtlara ait verginin ödenmemesi veya noksan ödenmesi halinde ise, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında müteselsil sorumluluğunuzun bulunduğu tabiidir.

Diğer taraftan, derneğinize ait iktisadi işletme bulunması halinde, iktisadi işletmenin taraf olduğu kağıtlar bakımından söz konusu muafiyet hükmünün uygulanması mümkün bulunmamaktadır.

KATMA DEĞER VERGİSİ VE GİDER VERGİLERİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu'nun; -1/1'inci maddesinde; ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu,

-20'nci maddesinde; verginin matrahının, teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin ise malı teslim alan ve kendisine hizmet yapılandan bu işlem karşılığı alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği,

-24/c maddesinde, vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirler ile servis ve benzeri adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerlerin KDV matrahına dahil olduğu, hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 39'uncu maddesinde, cep telefonu işletmecileri tarafından verilen haberleşme hizmetlerinin %25 oranında özel iletişim vergisine tabi olduğu, bu verginin matrahının KDV matrahını oluşturan unsurlardan teşekkül edeceği, anılan maddede hüküm bulunmayan hallerde 3065 sayılı KDV Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Buna göre; GSM operatörlerinin abonelerden tahsil edip söz konusu kampanyaya aktaracağı bağış tutarları bir teslim veya hizmetin karşılığı olarak alınmadığından GSM operatörlerince bağış yapanlara düzenlenecek faturalarda bu tutarlar, ayrıca gösterilmek kaydıyla KDV ve özel iletişim vergisi matrahına dahil edilmeyecektir. Bu şekilde toplanan bağış tutarlarının GSM şirketleri tarafından yardım kampanyasını düzenleyen kişi ve kuruluşlara aktarılması işlemi de KDV'ye tabi olmayacaktır.

Bununla beraber, bağış kapsamında gönderilen SMS mesajları için GSM operatörlerinin haberleşme ücreti olarak alacağı tutarlar üzerinden KDV ve özel iletişim vergisi hesaplanacağı tabiidir.

Diğer taraftan, KDV Kanununun 17 nci maddesinin "1.Kültür ve Eğitim Amacı Taşıyan İstisnalar" başlıklı bölümünde belirtilen kurum ve kuruluşlar arasında yer alan kamu menfaatine yararlı derneğinizce ilim, fen ve güzel sanatları, tarımı yaymak, ıslah ve teşvik etmek amacıyla yapılacak teslim ve hizmetler ile tiyatro, konser salonu, kütüphane, sergi, okuma ve konferans salonları ile spor tesisleri işletmek veya yönetmek suretiyle ifa edeceğiniz kültür ve eğitim faaliyetlerine ilişkin teslim ve hizmetler istisna kapsamında olup, verilen aracılık hizmeti karşılığında derneğiniz tarafından GSM operatörlerine bir ödemedede bulunulması halinde, ödenecek tutar, istisna kapsamında değerlendirilemeyeceğinden genel oranda katma değer vergisine tabi olacaktır.

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset tarikiyle veya herhangi bir suretle olursa olsun ivazsız bir tarzda bir şahıstan diğer şahsa intikalinin veraset ve intikal vergisine tabi olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanunun 3'üncü maddesinin (a) fıkrasında; amme idareleri, emekli ve yardım sandıkları, sosyal sigorta kurumları, umumi menfaate hadim cemiyetler, siyasi partiler ve bunlara ait olan veya bunların aralarında kurdukları teşekküllerden kurumlar vergisine tabi olmayanların, veraset ve intikal vergisinden muaf tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, Bakanlar Kurulunca kamuya yararlı dernek kapsamına alınan Derneğinizin bu niteliği devam ettiği sürece, intikal eden mallar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden muaf tutulması ve veraset ve intikal vergisi beyannamesi verilmemesi gerekmektedir.

HARÇLAR KANUNU YÖNÜNDEN

492 sayılı Harçlar Kanununun 1 inci maddesinde; "Bu Kanuna göre alınacak harçlar aşağıda gösterilmiştir.

1. Yargı harçları,
2. Noter harçları,
3. Vergi Yargısı harçları,
4. Tapu ve Kadastro harçları,
5. Konsolosluk harçları,
6. Pasaport, ikamet tezkeresi, vize ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları,
7. Gemi ve liman harçları,
8. İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harçları,
9. Trafik harçları."

hükmü bulunmaktadır.

Kanunun ilerleyen maddelerinde ise, her bir harç türü için mükellef, muafiyet ve istisna hükümleri ayrı ayrı belirlenmiştir.

Bu bağlamda Kanunun "Tapu ve Kadastro Harçları" başlıklı kısmının "İstisnalar" bölümünde yer alan 59 uncu maddesinin (b) bendinde, kamu menfaatine yararlı dernekler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair ayni hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ile bu dernek ve vakıflara ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair ayni hakların tescillerinin, şerhi

gerektiren işlemlerinin ve bunların terkinlerinin harçtan istisna olduğu hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, istisna hükmü Kanunda öngörülen koşulları haiz dernek ve vakıfların gayrimenkul iktisabı ve tescil işlemleri ile şerhi gerektiren diğer işlemlere münhasır istisna hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm haricinde anılan Kanunda kamu menfaatine yararlı derneklere ilişkin herhangi bir istisna veya muafiyet hükmü yer almamaktadır.

Bu bağlamda, Derneğinizin kamuya yararlı dernek olduğuna ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı bulunması halinde, gayrimenkul iktisabı ve tescil işlemleri ile şerhi gerektiren diğer işlemlerinde tapu harcı aranılmaması gerekmektedir. Bunun haricinde Kanunun 1 inci maddesinde sayılan harçlarla ilgili

işlemlerin gerçekleştirilmesi sırasında harç aranılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026